

Reactienota Natuurbeheerplan Fryslân 2025

Gedeputeerde Staten van Fryslân hebben op 2 april 2024 het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 vastgesteld. Van 10 april tot en met 22 mei 2024 heeft het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 ter inzage gelegen en hebben belanghebbenden een zienswijze kunnen indienen. In deze reactienota worden de in totaal 18 ingediende zienswijzen behandeld evenals een aanvulling in verband met de Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap. Dit document wordt tezamen met het definitieve Natuurbeheerplan Fryslân 2025 aan Gedeputeerde Staten aangeboden ter vaststelling.

Na vaststelling kunnen belanghebbenden gedurende een periode van 6 weken beroep aantekenen. Op de website van de Provinsje Fryslân zal worden vermeld welke periode dit is en hoe het beroep aangetekend kan worden, zie <https://www.fryslan.fr/natuurbeheerplan2025>

Zienswijze 1

Kenmerk registratie: 02233437

Datum ingediend: 18-4-2024

Samenvatting

Indiener heeft aangegeven dat door een ruiling zij in bezit zijn gekomen van een perceel gelegen aan de Tsjonger welke als natuur is ingericht. In het Natuurbeheerplan staan nog de oude begrenzing, welke niet overeenkomt met hoe het gebied is ingericht. Verzoek is om perceel KPE00 E 3205 uit het Natuurbeheerplan Fryslân 2025 te halen en perceel KPE00 E 3207 toe te voegen.

Beoordeling

Indiener is eigenaar van het perceel waar in 2022 inrichtingsmaatregelen zijn uitgevoerd en waarna het als natuur is opgeleverd. De voorgestelde aanpassingen komen overeen met de werkelijke situatie.

Conclusie

Zienswijze overnemen en hiervoor de beheer- en ambitietypen aanpassen.

Zienswijze 2

Kenmerk registratie: 02233444

Datum ingediend: 11-4-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend voor een 3-tal percelen gelegen aan de Linde ter hoogte van De Hoeve. Indiener geeft aan de percelen te hebben aangekocht als natuurgrond. Het verzoek is om het beheertype N00.01 aan te passen in N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, zodat er subsidie aangevraagd kan worden voor natuur- en landschapsbeheer.

Beoordeling

Indiener is eigenaar van de percelen, welke deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland. De gronden zijn overgedragen naar indiener als zijnde natuur. Het betreft een drietal graslandenpercelen met de ambitie N05.03 Veenmoeras.

Conclusie

Zienswijze overnemen en hiervoor de beheertypen aanpassen

Zienswijze 3

Kenmerk registratie: 02233447

Datum ingediend: 21-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een verzoek ingediend voor het wijzigen van het beheertype voor een 2-tal locaties. Voor locatie 1, een perceel gelegen nabij Sânfurd, wordt verzocht het beheertype aan te passen van “N00.01 Nog om te vormen naar natuur” naar het type “N13.01 Vochtig weidevogelgrasland”. Dit perceel is namelijk onlangs omgevormd naar natuur. Locatie 2 bevindt zich aan de Mersken, hier wordt verzocht het beheertype “N16.03 Droog bos met productie” aan te passen in “N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos”.

Beoordeling

Indiener heeft de zienswijze ingediend namens haar leden. Op locatie 1 is, via de subsidieregeling kwaliteitsimpuls natuur- en landschap (SKNL), de functie veranderd van landbouw in natuur. Hier is een kwalitatieve verplichting voor getekend, welke aangeeft dat de eigenaar hier natuur zal ontwikkelen. De uiteindelijke oppervlakte welke is omgevormd naar natuur verschilt iets met wat in het huidige natuurbeheerplan staat aangegeven. Op locatie 2 is bos aanwezig zonder productiefunctie.

Conclusie

Zienswijzen overnemen en hiervoor de beheertypen aanpassen. Voor locatie 1 wordt de begrenzing uit de kwalitatieve verplichting aangehouden.

Zienswijze 4

Kenmerk registratie: 02233451

Datum ingediend: 22-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend bestaande uit meerdere verzoeken. Het gaat om verzoeken voor het aanpassen van agrarische leefgebieden en de beheer- en ambitietypenkaart. Hiervoor zijn een 6-tal bijlagen verstuurd:

- Bijlage 1: Dit betreft het aanpassen van het leefgebied dooradering voor een 3-tal locaties. In twee gevallen gaat het om een kleine grenscorrectie zodat beheereenheden binnen het leefgebied vallen. Eén verzoek gaat over het uitbreiden van de oppervlakte dooradering nabij Drachten. Deze is ingediend om zo de hier aanwezige singel te kunnen behouden en beheren.
- Bijlage 2: Dit betreft een verzoek voor het aanpassen van het beheer- en ambitietypenkaart voor 3-tal locaties gelegen aan het Burgumermar. Op locatie 1 wordt jaarlijks het riet gemaaid en is een klein bosomelement aanwezig. Hiervoor wordt verzocht om deze locatie als N05.02 Gemaaid rietland aan te duiden. Op locatie 2 wordt verzocht om een kleine correctie door te voeren zodat deze onderdeel uitmaakt van één beheereenheid. Voor de derde locatie wordt verzocht om deze op te nemen zoals weergegeven in het NBP 2023. Hier is namelijk een bos aanwezig en géén sprake van rietland.
- Bijlage 3: Dit betreft het aanpassen van het leefgebied open grasland voor een 3-tal locaties. Locatie 1, ten noorden van Kollum, is ingediend om zo de Aanvalsplan Grutto (APG) gebieden Kollum en Westergeest/Zwagermieden met elkaar te kunnen verbinden. Locatie 2, ten oosten van Kollum, vult het hier al aanwezige leefgebied open akker aan en maakt onderdeel uit van een APG-gebied. Hier wordt vanuit APG al actie ondernomen, maar kan geen weidevogelbeheer worden afgesloten omdat het niet als open grasland is opgenomen. Locatie 3 betreft een gebied aan de Boarnburgumer Heawei en sluit aan bij bestaande leefgebied open grasland. Beheerder boekt succes binnen bestaande gebied en wil dit uitbreiden. Voor alle drie locaties zijn stippenkaarten van de aantallen weidevogels (4 hoofdsoorten) aangeleverd.
- Bijlage 4: Dit betreft een verzoek voor het aanpassen van het beheer- en ambitietypenkaart in L01.03 elzensingel voor enkele percelen aan de Mûntsetille.
- Bijlage 5: Dit betreft een verzoek voor het aanpassen van het beheer- en ambitietypenkaart in N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland voor een locatie gelegen aan de zuidkant van het Burgumermar. Hier wordt verzocht om een kleine correctie door te voeren zodat deze onderdeel uitmaakt van één beheereenheid.
- Bijlage 6: Dit betreft een verzoek voor het aanpassen van het beheer- en ambitietypenkaart in L01.03 elzensingel voor enkele percelen in de Hamstermieden.

Beoordeling

Indiener heeft de zienswijze ingediend namens het agrarische collectief en natuurcollectief welke actief is op deze locaties. Hieronder volgt per bijlage de beoordeling.

Bijlage 1: In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied dooradering, zie onderstaande tabel.

Dooradering	Er komt minimaal 1 van de doelsoorten voor in het gebied of het gebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de betreffende soort(en)
	Minimaal 1 van de doelsoorten is recent (maximaal 2 jaar geleden) vastgesteld in het gebied óf de biotoopomstandigheden zijn optimaal aanwezig voor minimaal één van de doelsoorten én er zijn bronpopulaties van die soort aanwezig op een voor de betreffende soort te overbruggen afstand

De eerste 2 locaties grenscorrecties liggen binnen een perceel welke is aangegeven in de beheer- en ambitietypenkaart. De begrenzing komt hier overeen met het kadastrale eigendom van een terreinbeherende organisatie. Omdat het hier gaat om natuur, wordt bij de doorlevering het gebied uit het leefgebied dooradering geknipt. Agrarische leefgebieden mogen namelijk niet over natuurgebieden liggen, om zo de mogelijkheid voor dubbele financiering te voorkomen. De derde locatie, dooradering nabij Drachten, vormt een aanvulling op het bestaande leefgebied dooradering en ligt binnen het verspreidingsgebied van de doelsoorten.

Bijlage 2: De verzoeken op deze locaties komen overeen met wat in het veld aanwezig is. Het verschil tussen moerastypen en gemaaid rietland, zit op de wijze van het uitvoeren van het beheer. Het aanpassen van kleine correcties om binnen één beheereenheid te vallen, past binnen de werkwijze voor natuurbeheer. Dit maakt het eenvoudiger om de subsidie aan te vragen en te verantwoorden. Voor bossen geldt dat deze als individueel natuurtipe kunnen worden aangemerkt, maar kunnen ook als structurelement vallen binnen een ander natuurtipe. Hierbij wordt vooral gekeken naar de grootte van de oppervlakte en het gevoerde beheer.

Bijlage 3: In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied open grasland, zie onderstaande tabel.

Open Grasland	Minimaal 10 broedparen van grutto per 100 ha óf minimaal 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, Kieviet en scholekster samen per 100 ha, of	Minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is, of het gebied is als weidevogelparel aangewezen.
	Minimaal 30 broedparen van de kritische soorten (grutto, tureluur, veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, slobbeend, kuifeend, wulp, watersnip, kwartel, tafeleend, zomertaling, wintertaling, witte kwikstaart, kluut, knobbelzwaan, krakeend, bergeend en patrijs) samen per 100 ha.	

Op locatie 1 gaat het om een gebied van zo'n 86 ha, hier zitten door de jaren heen gemiddeld zo'n 10 tot 20 weidevogels. De uitbreiding voor locatie 2 betreft zo'n 130 ha, hier zijn weinig gegevens van aantallen weidevogels beschikbaar (2 tot 3 stuks). De derde locatie is een uitbreiding van 30 ha met in 2022 en 2023 weinig tot geen geregistreerde weidevogels. Dit jaar, 2024, zijn hier 10 nesten weidevogels van de 4 hoofdsommen ingevoerd. Voor alle locaties geldt dat deze niet voldoen aan de

instapcriteria van het leefgebied open grasland. Locatie 1 en 2 zijn gelegen binnen een Aanvalsplan Grutto gebied. Om deze gebieden goed te laten functioneren en de maatregelen toe te kunnen passen, dienen deze gebieden als leefgebied open grasland te worden aangeduid.

Bijlage 4: Op deze locatie zijn elzensingels en zullen zo ook worden onderhouden. Deze singels zijn kenmerkend voor dit gebied en dienen te worden behouden.

Bijlage 5: Het aanpassen van een kleine correctie om binnen één beheereenheid te vallen, past binnen de werkwijze voor natuurbeheer. Dit maakt het eenvoudiger om de subsidie aan te vragen en te verantwoorden.

Bijlage 6: Op deze locatie zijn elzensingels en zullen zo ook worden onderhouden. Deze singels zijn kenmerkend voor dit gebied en dienen te worden behouden.

Conclusie

Zienswijze voor een gedeelte overnemen, in onderstaande tabel is aangegeven wat de conclusie is per bijlage. Op basis van de verzoeken worden de beheer- en ambitietypen en de agrarische leefgebieden aangepast.

Verzoek	Conclusie
Bijlage 1: kleine grenscorrecties	Niet overnemen
Bijlage 1: Dooradering nabij Drachten	Overnemen
Bijlage 2: 3-tal Burgumermar	Overnemen
Bijlage 3: ten noorden van Kollum (locatie 1)	Overnemen
Bijlage 3: ten oosten van Kollum (locatie 2)	Overnemen
Bijlage 3: Boarnburgumer Heawei (locatie 3)	Niet overnemen
Bijlage 4: Singels Mûntsetille	Overnemen
Bijlage 5: Zuidkant Burgumermar	Overnemen
Bijlage 6: Singels Hamstermieden	Overnemen

Zienswijze 5

Kenmerk registratie: 02233772

Datum ingediend: 22-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend voor het uitbreiden van het leefgebied open grasland nabij Lollum. De uitbreiding betreft een gebied van zo'n 320 hectare. In dit gebied wordt vrijwillig weidevogelbeheer uitgevoerd en worden successen geboekt. De uitbreiding is met name gericht op de percelen direct aansluitend aan het bestaande leefgebied. Bij de zienswijze zijn kaarten en cijfers van het aantal nesten weidevogels toegevoegd.

Beoordeling

Indiener heeft de uitbreiding ingediend namens het agrarisch collectief welke actief is in het gebied. In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied dooradering, zie onderstaande tabel.

Open Grasland	Minimaal 10 broedparen van grutto per 100 ha óf minimaal 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, Kieviet en scholekster samen per 100 ha, of	Minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is, of het gebied is als weidevogelparel aangewezen.
	Minimaal 30 broedparen van de kritische soorten (grutto, tureluur, veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, slobend, kuifeend, wulp, watersnip, kwartel, tafeleend, zomertaling, wintertaling, witte kwikstaart, kluut, knobbelzwaan, krakeend, bergeend en patrijs) samen per 100 ha.	

Voor een groot deel van het uit te breiden verzoek zijn geen gegevens aangeleverd. Indiener heeft aangegeven deze ook niet te kunnen aanleveren. Verzocht wordt om het kleine deel, ter grootte van zo'n 52 ha, waar wel gegevens voor zijn aangeleverd uit te breiden. In het gebied van de vogelwacht komen gemiddeld meer dan 80 grutto, 30 tureluur, 60 Kieviet en 40 scholeksters voor. De aangeleverde gegevens zijn vergeleken met de instapcriteria. Hieruit komt naar voren dat voor de kleinere uitbreiding kan worden voldaan aan de instapcriteria.

Conclusie

Zienswijze voor het kleinere gedeelte overnemen en het leefgebied Open grasland hierop aanpassen.

Zienswijze 6

Kenmerk registratie: 02233762

Datum ingediend: 22-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend voor het uitbreiden van het leefgebied open grasland nabij Woudsend. De uitbreiding betreft een gebied van zo'n 220 hectare. In dit gebied zijn de aantallen grutto's van 12 in 2023 toegenomen naar 35 in 2024. Zowel beheerders als vogelwacht zijn actief betrokken en willen aan de slag met weidevogelbeheer.

Beoordeling

Indiener heeft de uitbreiding ingediend namens het agrarisch collectief welke actief is in het gebied. In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied dooradering, zie onderstaande tabel.

Open Grasland	Minimaal 10 broedparen van grutto per 100 ha óf minimaal 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, Kieviet en scholekster samen per 100 ha, of	Minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is, of het gebied is als weidevogelparel aangewezen.
	Minimaal 30 broedparen van de kritische soorten (grutto, tureluur, veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, slobbeend, kuifeend, wulp, watersnip, kwartel, tafeleend, zomertaling, wintertaling, witte kwikstaart, kluut, knobbelzwaan, krakeend, bergeend en patrijs) samen per 100 ha.	

Indiener heeft gegevens verstuurd voor de aantallen weidevogels van de jaren 2021 tot en met 2024. Voor de vier hoofdsoorten laat dit een groei zien van 19 in 2021 naar 124 in 2024. De aantallen in 2024 voldoen inmiddels aan de instapcriteria van het leefgebied open grasland. Voor zowel de grutto individueel als de vier hoofdsoorten gezamenlijk.

Conclusie

Zienswijze overnemen en het leefgebied Open grasland hierop aanpassen.

Zienswijze 7

Kenmerk registratie: 02233458

Datum ingediend: 21-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend voor het uitbreiden van het leefgebied Open grasland nabij Nij Beets. De uitbreiding betreft een gebied van zo'n 480 hectare. Het aangegeven gebied is omringd door leefgebied Open grasland. Aanpassing/uitbreiding zou volgens indiener een logische invulling zijn van het leefgebied. Hiermee kan het een versterking vormen op het al aanwezige beheer in het aangrenzend leefgebied.

Beoordeling

Indiener heeft de uitbreiding ingediend namens het agrarisch collectief welke actief is in het gebied. In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied dooradering, zie onderstaande tabel.

Open Grasland	Minimaal 10 broedparen van grutto per 100 ha óf minimaal 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, kieviet en scholekster samen per 100 ha, of	Minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is, of het gebied is als weidevogelparel aangewezen.
	Minimaal 30 broedparen van de kritische soorten (grutto, tureluur, veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, slobbeend, kuifeend, wulp, watersnip, kwartel, tafeleend, zomertaling, wintertaling, witte kwikstaart, kluut, knobbelzwaan, krakeend, bergeend en patrijs) samen per 100 ha.	

Uit de aangeleverde gegevens blijkt dat er voor de jaren 2021 tot en met 2024 jaarlijks gemiddeld zo'n 30 broedparen grutto, tureluur, kieviet en scholekster in het gebied aanwezig zijn. Dit aantal voldoet niet aan de instapcriteria van het leefgebied open grasland.

Conclusie

Zienswijze niet overnemen.

Zienswijze 8

Kenmerk registratie: 02233766

Datum ingediend: 21-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend voor het uitbreiden van het leefgebied open grasland voor het gebied De Waard nabij Leeuwarden, grootte zo'n 21 hectare. Het eiland De Waard bestaat nog uit oude cultuurgrond, zijnde waardevol greppelland met smalle akkertjes. Het wordt extensief beheert en is ingericht met een hoog waterpeil, plasdras gebied en kruidenrijk grasland. Deze factoren zijn essentieel voor een ideale broed- en voedsellocatie voor weidevogels. De Waard is omringd door ruime open graslandgebieden, zoals de Hempensermeerpolder, een belangrijk gebied dat ook weidevogelvriendelijk beheerd wordt. De Waard zorgt voor een betere aansluiting van leefgebieden waardoor de bewegingsruimte van deze vogels van het ene naar het andere gebied groter wordt.

Indiener geeft aan dat de weidevogelpopulaties rondom Leeuwarden onder druk staan door verstedelijking. De Waard kan op termijn een belangrijke locatie worden voor het (her)vestigen van de weidevogels. De eerste broedparen hebben het eiland al gevonden. Deze percelen vallen nu nog buiten de begrenzing voor subsidie. Hier ligt de ambitie om met agrarisch natuurbeheer het leefgebied van de weidevogels in een goede conditie te houden. Daarvoor is het nodig de percelen te begrenzen als 'Zoekgebied Agrarisch – open grasland' op de kaart in bijlage 8 bij het natuurbeheerplan.

Beoordeling

Indiener heeft de zienswijze ingediend namens haar cliënt, een stichting, welke dit gebied beheert. In paragraaf 4.3 van het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 is aangegeven wat de instapcriteria zijn voor het leefgebied dooradering, zie onderstaande tabel.

Open Grasland	Minimaal 10 broedparen van grutto per 100 ha óf minimaal 50 broedparen van de soorten grutto, tureluur, kieviet en scholekster samen per 100 ha, of	Minimaal 100 ha samenhangende beheerde oppervlakte waarop leefgebied open grasland aanwezig is, of het gebied is als weidevogelparel aangewezen.
	Minimaal 30 broedparen van de kritische soorten (grutto, tureluur, veldleeuwerik, graspieper, gele kwikstaart, slobeend, kuifeend, wulp, watersnip, kwartel, tafeleend, zomertaling, wintertaling, witte kwikstaart, kluut, knobbelzwaan, krakeend, bergeend en patrijs) samen per 100 ha.	

Indiener heeft in aanvulling van de zienswijze, gegevens van de aantallen weidevogels van de jaren 2022, 2023 en 2024 verstuurd. Uit deze gegevens blijkt dat er jaarlijks voor de soorten grutto, tureluur, kieviet en scholeksters gezamenlijk zo'n 15 broedparen aanwezig zijn. De samenstelling hiervan verschilt per jaar. Dit aantal voldoet aan de instapcriteria van het leefgebied open grasland. Ook sluit het aan bij het bestaande leefgebied Open grasland en ligt het gebied binnen 500 meter van een weidevogelnatuurgebied.

Conclusie

Zienswijze overnemen en het leefgebied Open grasland hierop aanpassen.

Zienswijze 9

Kenmerk registratie: 02225391

Datum ingediend: 2-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend namens cliënt welke eigenaar is van het eiland Bréfinne. Indiener geeft aan dat de betreffende percelen in gangbaar agrarisch gebruik zijn uitgegeven aan een pachter. Het betreft al decennialang onafgebroken agrarisch gebruik. Op de kaart 'Natuurbeheer en agrarisch gebruik' bij het Natura2000 beheerplan is dit correct vastgelegd (bijlage 2). Het verzoek is om het gangbaar agrarisch gebruik ook in het onderhavige Natuurbeheerplan voldoende te borgen, onder meer door nadrukkelijk mogelijk te maken dat:

- Het waterpeil overeenstemt met gangbaar agrarisch gebruik;
- Mogelijkheden voor bemesting worden afgestemd op het gangbaar agrarisch gebruik;
- Mogelijkheden voor beweiding is afgestemd op gangbaar agrarisch gebruik;
- Mogelijkheden voor ANLb subsidies en GLB-inkomenssteun open staan;
- Het eiland met landbouwmachines bewerkt kan worden;
- De aanvaarroute (vaarland) van het eiland voldoende is geborgd;
- Het gebruik van de werkschuur is toegestaan;
- Geen verboden of geboden t.a.v. gangbaar agrarisch gebruik op zal leggen.

Indiener verzoekt om de status van deze percelen in het Natuurbeheerplan 2025 correct op te nemen als Taakstelling Nieuwe Natuur met beheertype "N00.01 Nog om te vormen naar natuur". En richting haar overlegpartners te communiceren dat het hier nu nog niet gerealiseerde natuur betreft.

In de zienswijze wordt aangegeven dat in het bestemmingsplan Buitengebied 2008 van de (voormalige) gemeente Boarnsterhim de percelen bestemd zijn voor Natuurgebied met de aanduiding grasland en de dubbelbestemming Natura2000 Sneekermeergebied. Deze bestemming is formeel juridisch nog niet feitelijk gerealiseerd. De bestemming was agrarisch en het eiland 'Bréfinne' te Terherne' van cliënten is nog altijd agrarisch in gebruik. Volgens artikel 33 'overgangsbepalingen' van het bestemmingsplan, mag het gebruik van gronden en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van het van kracht worden van het nieuwe bestemmingsplan worden voortgezet.

Daarnaast is op de kaart Natuurbeheer en agrarisch gebruik uit het beheerplan van het Natura2000 Sneekermeergebied (bijlage 2) zijn de percelen aangeduid als 'gangbaar agrarisch gebruik'. Rondom Terherne zijn dit de enige percelen binnen de NNN met deze aanduiding. De beoogde Natura2000 maatregelen conflicteren met het gangbaar agrarisch gebruik. Reden dat of deze maatregelen niet uitgevoerd moeten worden of dat de agrarische functie eerst met een SKNL-regeling beëindigd dient te worden. Cliënten staan open voor overleg op dat onderwerp, daarvoor dient uw provincie eerst de juiste kaders/tools te scheppen.

Beoordeling

Het eiland de Bréfinne staat sinds het natuurbeheerplan Fryslân 2011 op de kaart als “N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland”. Huidige eigenaren hebben het eiland in 2012 gekocht. Over die aankoop is meermaals contact geweest met de provincie om na te gaan wat de mogelijkheden zijn. Ten tijde van die periode is aangegeven dat het hier graslandpercelen betreffen, welke zijn begrensd als natuur in het bestemmingsplan en ook zijn opgenomen in de Ecologische hoofdstructuur (nu Natuurnetwerk Nederland). Er zijn toen gesprekken gevoerd over de mogelijkheid van het aankopen en inrichten van de percelen. Dit heeft niet geleid tot concrete afspraken en invulling van de natuuropgave. De gesprekken zijn daarna gestopt en het agrarisch gebruik is voortgezet. Vanwege het agrarisch gebruik en de natuuropgave, dient dit perceel aangepast te worden in het beheertype “N00.01 Nog om te vormen naar natuur”.

Conclusie

Zienswijze overnemen en de beheertypekaart aanpassen.

Zienswijze 10

Kenmerk registratie: 02234355

Datum ingediend: 27-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft namens een cliënt een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht het ambitietype aan te passen voor een 2-tal percelen. Gesteld wordt dat de N code vochtig weidevogelgrasland of de N code van kruidenrijk en faunarijk grasland beter passend is bij de percelen.

Beoordeling

De zienswijze is buiten de termijn dat het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 ter inzage lag ingediend.

Conclusie

Zienswijze niet in behandeling nemen

Zienswijze 11

Kenmerk registratie: 02234359

Datum ingediend: 22-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend met het verzoek tot het aanpassen van de beheertypenkaart. In de zienswijze wordt per gebied ingegaan op de aanpassingen.

In het Compagnonsveld is na inrichting de oppervlakte Zoete plas groter geworden. Beheertype Zoete plas N04.02 in het betreffende gebied sluit beter aan bij de huidige situatie.

Het Fochteloërveld is in het kader van het project Dutch Crane Resort ingericht. Een deel van het gebied dat nu als Ruigteveld op de kaart staat heeft volgens de SNL-systematiek de kwalificatie Dynamisch moeras N05.04. Tevens wordt een deel van het beheertype Ruigteveld beheerd als faunarijck grasland N12.02 en heeft het ook die kwalificatie. Deze percelen faunarijck grasland N12.02 zijn gelegen op de hogere delen van de Bonghaar.

Op Schiermonnikoog heeft indiener de afgelopen jaren in het kader van natuurherstelmaatregelen in de Westerduinen/Hertenbosvallei de duinvalleien uitgebreid en zijn er nieuwe gerealiseerd. Indiener vraagt om de juiste intekening van het beheertype N08.03 Vochtige duinvalleien over te nemen in de beheertypenkaart

In het Hegewiersterfjild verzoekt indiener de grote plas anders op te nemen. Voor een deel vloeit dit voort uit de inrichtingsmaatregelen die zijn genomen en de broedeilandjes. Verzocht wordt de grote plas op te nemen als N05.04 Dynamisch moeras. Daarnaast ligt volgens indiener ten noorden van de plas een strook N10.02 Vochtig hooiland en ten zuiden van de plas is een perceel N12.02 Kruidenrijck- en faunarijck grasland veranderd in N13.01 Vochtig weidevogelgrasland.

Aan de oostkant van de Kimswerderweg ligt een brakke plas met daaromheen een vegetatie met zilte rus, knolvossenstaart, melkkruid en schorrenzoutgras. Deze vegetatie heeft volgens de SNL-systematiek de kwalificatie een N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland, in plaats van N05.04 Dynamisch moeras. Indiener vraagt om deze wijziging te verwerken in het NBP 2025.

Beoordeling

Indiener is eigenaar en heeft voor de aanpassingen een digitale kaart aangeleverd met daarin de aanpassingen die zij hebben verzocht.

Voor een groot aantal oppervlakten is de situatie na inrichtingsmaatregelen anders geworden dan wat staat weergegeven in het natuurbeheerplan. De beheertypenkaart is bedoeld om een weergave te geven van wat daadwerkelijk in het veld aanwezig is en welk beheer wordt gevoerd. In een aantal gevallen is er sprake van N05.03 Dynamisch moeras in plaats van N12.06 Ruigteveld. Echter zijn in sommige gevallen nog wel delen N14.02 Hoog- en laagveenbos in de oppervlakte aanwezig. Deze begroeiing is nog steeds aanwezig en wordt als dusdanig op de kaart behouden.

Voor het Hegewiersterfjild geldt dat dit een belangrijk gebied is voor weidevogels. Het aanpassen van de beheertypen naar een moerastype is hier niet wenselijk, vanwege het behoud van de openheid van het gebied.

In onderstaande tabel is weergegeven wat uit de uitkomst is van de ecologische beoordeling.

OBJECTID	BEHEER TYPE	AMBITIE TYPE	Opmerking	BEHEER TYPENW	Opmerking_PF	Oordeel
19782	N04.02	N01.04	oppervlakte zoete plas groter geworden.	<Null>	<Null>	Akkoord
19784	N04.02	N01.04	oppervlakte Zoete plas groter geworden	<Null>	<Null>	Akkoord
21364	N04.03	N04.03	<Null>	N05.04	Is open water, eilanden zijn voor weidevogels	Niet akkoord
23116	N05.04	N05.04	<Null>	N12.04	<Null>	Akkoord
25244	N12.02	N01.04	oppervlakte faunarijck grasland groter geworden	<Null>	<Null>	Akkoord
27152	N12.02	N12.02	<Null>	N13.01	Pad als N12.02, rest weidevogel	Deels akkoord
27609	N12.06	N01.04	oppervlak aangepast	<Null>	<Null>	Akkoord
27613	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27614	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27615	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27616	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27617	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27618	N12.06	N01.04	oppervlakte Ruigteveld kleiner geworden	<Null>	<Null>	Akkoord
27619	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
27624	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
28096	N13.01	N12.04	<Null>	N05.04	eilanden zijn ingericht voor vogels	Niet akkoord
28097	N13.01	N12.04	<Null>	N05.04	eilanden zijn ingericht voor vogels	Niet akkoord
28098	N13.01	N12.04	<Null>	N05.04	eilanden zijn ingericht voor vogels	Niet akkoord
28361	N14.02	N01.04	<Null>	N05.04	Hoog en laagveenbos behouden	Deels akkoord
32380	N04.02	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32384	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32386	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32387	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32388	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32394	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32395	N12.06	N01.04	oppervlakte Ruigteveld kleiner geworden	<Null>	Hoog en laagveenbos behouden	Deels akkoord
32401	N12.06	N01.04	<Null>	N05.04	<Null>	Akkoord
32402	N08.02	N08.02	<Null>	N08.03	<Null>	Akkoord
32403	N08.02	N08.02	<Null>	N08.03	<Null>	Akkoord
32404	N13.01	N13.01	<Null>	N10.02	Gebied weidevogelstelling	Niet akkoord
32407	N12.06	N01.04	<Null>	N12.06	<Null>	Akkoord

Conclusie

Zienswijze voor een gedeelte overnemen, volgens tabel en hier de beheer- en ambitietypenkaart op aanpassen

Zienswijze 12

Kenmerk registratie: 02235004

Datum ingediend: 21-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht het beheertype aan te passen voor een gedeelte van de West Holwerder Polder en een gedeelte van de Blijerder polder/kwelder. Indiener geeft aan dat als pachter er heeft voor gezorgd dat door de jaren heen door beweiding en flink veel onderhoud het gebied gevarieerder en aantrekkelijker is geworden. Het gebied was voorheen overwoekert met zeekweek en schorrekruid en heeft nu een veel gevarieerdere vegetatie. Op veel plekken was het gewone kweldergras en de zee-aster niet meer aanwezig. Dit resulteert in veel groter broedsucces met sinds een aantal jaren zelfs weer kolonievogels (o.a. kluut en kokmeeuwen) op de percelen die vroeg worden beweid met vee.

Het veranderen van het beheertype van N01.02 (Duinen Kwelderlandschap) naar N09.01 (Schor of kwelder) heeft ook consequenties voor het GLB. Indiener geeft aan dat deze hectares dan niet meer gebruikt kunnen worden voor de eco-premies. Deze gelden werden de laatste jaren direct gebruikt voor onderhoud in het gebied. Door het wegvallen van deze inkomsten kan helaas ook minder onderhoud uitgevoerd worden in het gebied. Indiener verzoekt het beheertype weer terug aan te passen naar N01.02, Duin- en kwelderlandschap. Zodat de wijze van onderhoud kan blijven bestaan, hier hebben zowel het bedrijf als de natuur baat bij.

Beoordeling

Indiener pacht de percelen van een natuurorganisatie. Deze natuurorganisatie heeft eerder in het Natuurbeheerplan Fryslân 2023 verzocht de oppervlakte voor deze locatie te veranderen van N01.02 Duin- en kwelderlandschap in N09.01 Schor en Kwelder. Dit verzoek is toen ingediend omdat er actief/kleinschaligere beheer wordt uitgevoerd dat niet echt overeenkomt met grootschalige natuur. Alle drie voor dit beheertype gelden structurelementen komen voor. Bovendien zijn hier al zes kwalificerende soorten waargenomen, te weten dunstaart, Engels lepelblad, gewone zoutmelde, ijle lamsoor, lamsoor en zeegerst. (Op andere plaatsen op NFB ook: Fraai duizendguldenkruid en Stijve ogentroost). Op basis van deze beschrijving van de natuurorganisatie is toen het beheertype aangepast.

Conclusie

Zienswijze niet overnemen

Zienswijze 13

Kenmerk registratie: 02235009

Datum ingediend: 24-4-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht om een oppervlakte uit de beheer- en ambitiekaart te halen en als agrarisch zoekgebied aan te duiden. Deze oppervlakte heeft indiener een aantal jaren gelden aangekocht als agrarische grond en heeft deze ook als dusdanig in gebruik.

Beoordeling

Indiener is eigenaar van het perceel gelegen aan de Koaterhústerwei. Het betreft hier een oppervlakte welke als “N12.02 Kruiden en faunarijkgrasland” en “L01.01 Poel en klein historisch water” op kaart staat en is gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland. In praktijk behoort deze oppervlakte tot een groter akkerbouwperceel waar in 2022 aardappelen op zijn geteeld en vanaf 2023 een vogelakker ligt.

Conclusie

Zienswijze overnemen en de beheer- en ambitietypenkaart wijzigen

Zienswijze 14

Kenmerk registratie: 02235011

Datum ingediend: 24-4-2024

Samenvatting

Indiener/eigenaar heeft een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht de oppervlakte uit het natuurbeheerplan te halen. Indiener heeft niet de ambitie om deze oppervlakte om te vormen naar natuur en geeft aan dat de provincie geen contact heeft opgenomen om dit te bespreken. Hieruit concludeert indiener dat de ambitie die de provincie hier heeft niet serieus is.

Beoordeling

Het gaat om een perceel gelegen nabij Beetsterzwaag. Vanwege de ligging in het Natuurnetwerk Nederland en het huidig agrarisch gebruik is dit perceel aangeduid als “N00.01 Nog om te vormen naar natuur” met de ambitie “N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland”. Dat er niet met de eigenaar is gesproken over het invullen van deze natuuropgave is niet een reden om het uit de begrenzing te halen. De natuuropgave op dit perceel is namelijk nog steeds actueel.

Conclusie

Zienswijze niet overnemen

Zienswijze 15

Kenmerk registratie: 02235017

Datum ingediend: 19-5-2024

Samenvatting

Indiener/eigenaar heeft een zienswijze ingediend op het natuurbeheerplan waarin wordt verzocht een perceel uit de begrenzing van de beheer- en ambitietypenkaart te halen. Op het perceel zijn de beheertypen N12.06 en N05.04 toegekend. In 2019 heeft het Wetterskip Fryslan het project "KRW-oever Tsjonger, OW.22714" uitgevoerd. Hierbij zijn er sloten gedempt en de kade is aangepast. Aan de Tjongerzijde van de dijk is een natuurvriendelijke oever aangelegd en aan landzijde is het landbouwgrond. Aangrenzende landeigenaren hebben de dijk in eigendom aangekocht. Vanaf 01-01-2020 heeft indiener de percelen ingedeeld zoals ze nu zijn en opgegeven in de gecombineerde opgave gewaspercelen. Omdat de huidige natuurtypen (N) niet mogen overlappen met de leefgebieden van het ANLb wordt indiener daardoor gekort in de uitbetaling van het ANLb. Indiener verzoekt om de aanpassing graag met terugwerkende kracht door te voeren om zo mogelijk gederfde beheersvergoeding veilig te stellen.

Beoordeling

Indiener is eigenaar van de percelen en het gedeelte kade. De beheertypenkaart uit het natuurbeheerplan komt hier niet meer overeen met de praktijksituatie. In kader van het project KRW-oever Tsjonger is de kade verlegd en is deze bij de agrarische percelen getrokken. Tussen Wetterskip Fryslân, Provinsje Fryslân en de eigenaren zijn afspraken gemaakt over de percelen.

Op deze percelen ligt wel de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland en ze zijn ook als natuur in het bestemmingsplan aangegeven. Dit betekent dat hier een natuuropgave op ligt. Er wordt geen gebruik gemaakt van subsidie voor natuurbeheer en er is ook niet vastgelegd in een kwalitatieve verplichting dat het hier om een natuurgebied gaat. Vanwege het agrarisch gebruik en de natuuropgave, dient dit perceel aangepast te worden in het beheertype "N00.01 Nog om te vormen naar natuur".

Conclusie

Zienswijze overnemen en beheertypenkaart aanpassen

Zienswijze 16

Kenmerk registratie: 02235018

Datum ingediend: 19-4-2024

Samenvatting

Indiener/eigenaar heeft een zienwijze ingediend waarin wordt verzocht het beheertype aan te passen. Indiener geeft aan dat het perceel zo optimaal mogelijk gebruikt wordt voor grasproductie en pas drijfmest toe. Er staat met name engels raaigras in, het is dus nog geen natuur. Indiener geeft daarbij ook aan geen belang te hebben om het om te vormen naar natuur. Weidevogels komen in het gebied helaas niet meer voor.

Beoordeling

Zienswijze betreft een perceel grasland aan de Koevordermeer. Het is een productief graslandperceel welke valt in het peilgebied van de Friese Boezem. Het perceel staat nu als "N12.02 Kruiden en faunarijkgrasland" op de beheer- en ambitietypenkaart en ligt in het Natuurnetwerk Nederland. Er wordt geen gebruik gemaakt van subsidie voor natuurbeheer en er is ook niet vastgelegd in ene akte dat het hier gaat om een natuurgebied. Vanwege het agrarisch gebruik en de natuuropgave, wordt dit perceel aangepast in het beheertype "N00.01 Nog om te vormen naar natuur".

Conclusie

Zienswijze overnemen en de beheertypenkaart aanpassen.

Zienswijze 17

Kenmerk registratie: 02235022

Datum ingediend: 21-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht de begrenzing op de beheer- en ambitietypenkaart aan te passen. Indiener geeft aan dat de oppervlakte zoals die nu is ingetekend achterhaald is door de verdere invulling van de inrichting van het terrein.

Beoordeling

Het betreft hier een perceel gelegen in de bossen bij Gaasterland. Het betreft hier een oude boomkwekerij welke onlangs in de Actualisatie Natuurnetwerk Nederland 2024 is toegevoegd aan de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. Indiener heeft ook aangegeven dat deze zienswijze als een zienswijze op de actualisatie dient te worden gezien.

In de zienswijze geeft de indiener aan dat de oppervlakte, welke zowel in het Ontwerp Natuurbeheerplan Fryslân 2025 als Actualisatie Natuurnetwerk Nederland 2024, niet correct is aangegeven. Voor deze locatie hebben zij een plan ontwikkeld en verzoeken de grenzen hierop aan te passen. Vanwege het nog ontbreken van een finale inrichting van het natuurgebied en de geringe natuurwaarden welke op dit moment aanwezig zijn, is aanpassing van de begrenzing hier passend.

Conclusie

Zienswijze overnemen en beheer- en ambitietypenkaart aanpassen

Zienswijze 18

Kenmerk registratie: 02235023

Datum ingediend: 1-5-2024

Samenvatting

Indiener heeft namens Wetterskip Fryslân een zienswijze ingediend waarin wordt verzocht de beheer- en ambitietypenkaart aan te passen. In het eerste deel van de zienswijze wordt aangegeven dat op een aantal plaatsen waterkeringen (zowel primair als regionaal) onder de begrenzing zijn gelegd van het NNN. Dat is voor het waterschap in sommige gevallen onwenselijk omdat deze agrarisch worden gebruikt en verpacht en niet in lijn zijn met de functie van waterkering. Dit is het geval vanaf Laaksum in oostelijke richting, ter hoogte van Murnserdyk, bij Hindeloopen tussen Oosterdijk en Het Zool, ook bijv. de regionale kering aan de Fluessen bij Kolderwolde Oordenwei. Deze delen zijn niet in beheer bij een terreinbeheerder maar volledig agrarisch in gebruik. Bij de verkoop aan een particulier zijn daar afspraken met de provincie over gemaakt dat deze begrenzing eraf zou.

Onderdeel twee in de zienswijze gaat over een stuk terrein vanaf Laaksum tussen het IJsselmeer en de IJsselmeerdijk. Indiener geeft aan dat deze altijd regulier verpacht is geweest en volledig agrarisch in gebruik is. Volgens het NBP is het al bestaande natuur. Er wordt gewerkt aan de verkoop van dit gebied, maar deze kan dan geen functieveranderingssubsidie meer ontvangen.

Beoordeling

Onderdeel 1

Kades/waterkeringen vormen in het natuurbeheerplan vaak een scheiding van gebieden vanwege de verschillende peilen die worden gehanteerd aan beide zijden. Afhankelijk van de functies naast de kade, het gebruik, de eigendomssituatie en begrenzing als NNN wordt de kade al dan niet aangegeven als natuur. Via onderstaande beslisboom wordt beoordeeld of een kade tot een natuurgebied kan worden gerekend en met een natuurtype moet worden ingetekend.

Vraag		Actie
1. Is de kade een scheiding tussen natuurgebieden?	Ja	Natuur > N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
	Ne e	Vraag 2
2. Is de kade een scheiding tussen polders in agrarisch gebruik?	Ja	Geen natuur
	Ne e	Vraag 3
3. Is de kade in volledig agrarisch gebruik?	Ja	Vraag 4
	Ne e	Natuur > N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
4. Is het NNN en is de verwerving van de kade noodzakelijk voor het goed functioneren van het natuurgebied of begrensd als N2000?	Ja	N00.01 Nog om te vormen naar natuur
	Ne e	Geen natuur

Laaksum, Murnserdyk:

Op de primaire waterkering ligt een verharde weg, de Wioldyk. Dit is de scheiding tussen het zuidelijke gedeelte welke als natuur is opgenomen en het noordelijke gedeelte welke niet als natuur is opgenomen. De kade is hier als Natuurnetwerk Nederland begrensd en als natuur in het bestemmingsplan aangegeven. Het grasland tussen Laaksum en het veerooster op de Wioldyk wordt vrij intensief gebruikt. Het grasland en de kade na het veerooster was op 26 juli nog niet gemaaid en bestaat uit minder productievere grassen. Vanwege het agrarisch gebruik en de natuuropgave, wordt het beheertype voor het eerste gedeelte vanaf Laaksum hier aangepast in "N00.01 Nog om te vormen naar natuur".

Hindeloopen, Oosterdijk - Het Zool:

Het betreft hier de primaire waterkering gelegen tussen 2 natuurgebieden. Deze kering is hier als Natuurnetwerk Nederland begrensd, valt binnen de begrenzing van het N2000 gebied IJsselmeer en is in het bestemmingsplan opgenomen als natuur. Indien er wordt gegeven aan dat het als agrarisch perceel wordt verpacht. Vanwege de ligging tussen natuurgebieden en de N2000 begrenzing blijft deze kade in het Natuurbeheerplan als N12.02 Kruiden- en faunarijkgasland op kaart staan.

Fluessen, Kolderwolde:

Het betreft hier een kade welke in 2021 is aangepast. In de eerdere situatie vormde de sloot aan de zuidkant van de kade de grens tussen natuur en landbouw. Bij de werkzaamheden is deze sloot gedempt en is de kade bij het agrarisch gebied getrokken. In de praktijk is nu de sloot aan de noordzijde van de kade de grens tussen natuur en landbouw geworden. De kade valt zowel binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland als het N2000 gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving en is ook in het bestemmingsplan opgenomen als natuur. Vanwege de eerdere situatie als grens tussen natuur en landbouw en de begrenzing als N2000-gebied blijft deze kade in het Natuurbeheerplan als N12.02 Kruiden- en faunarijkgasland op kaart staan.

Onderdeel 2

Het betreft hier percelen gelegen nabij Laaksum tussen de primaire waterkering en het IJsselmeer. Het zijn graslandpercelen welke vrij afstromen op het IJsselmeer. De percelen zijn opgenomen in het bestemmingsplan als natuur en liggen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. Het is een afwisselend gebied welke gescheiden kan worden in een intensiever en extensiever beheerd gedeelte. Het westelijke gedeelte wordt vrij intensief gebruikt en heeft weinig hoogteverschil. Dit bestaat voornamelijk uit productieve grassen en was bij bezoek (26 juli), minstens 1 maal gemaaid. Het oostelijke gedeelte, welke tijdens bezoek nog niet was gemaaid, bestaat uit meer reliëf en hierdoor ook uit meer afwisseling in vegetatie. De hogere zandkoppen bestaan vooral uit smalle weegbree en is kruisdistel (kenmerkende soort N12.01 bloemdijk) aanwezig. Op de lage delen komt geen tot nauwelijks vegetatie voor en langs het IJsselmeer groeien vooral ruigtekruiden. Het gedeelte tussen de kade en de afrastering bestaat voornamelijk uit grassen met daarin een poel. Vanwege het intensiever agrarisch gebruik en de natuuropgave wordt het westelijke gedeelte aangepast in het beheertype "N00.01 Nog om te vormen naar natuur".

Conclusie

Zienswijze voor onderdeel 1 de kade gelegen oostelijk van Laaksum voor het deel tussen Laaksum en het veerooster en voor onderdeel 2 het westelijke gedeelte overnemen en hier de beheertypenkaart op aanpassen. De zienswijze voor onderdeel 1 de kade gelegen bij Hindeloopen en Kolderwolde en voor onderdeel 2 het oostelijke gedeelte niet overnemen.

Aanvulling SKNL

In kader van de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) is voor een aantal percelen in 2024 subsidie verleend voor de waardedaling van grond ten gevolge van de functieverandering van landbouwgrond in natuurterrein. Voor deze percelen zijn kwalitatieve verplichtingen getekend. In deze akten is vastgelegd dat de eigenaren van de grond natuur zal ontwikkelen en/of in stand houden en al datgene na laat wat dit in gevaar of verstoring brengt.

Om ervoor te zorgen dat de eigenaren vanaf beheerjaar 2025 subsidie kunnen aanvragen voor de voor het uitvoeren van het beheer van de natuurbeheertypen, wordt het Natuurbeheerplan Fryslân 2025 voor deze locaties aangepast. Het betreft hier de volgende 6 locaties:

Locatie, in de buurt van	Oppervlakte
Langelille	1,57 ha
Ballum	1,47 ha
Bakkeveen	4,3 ha
Lippenhuizen	8,36 ha
Buitenpost	4,53 ha
Augustinusga	2,4 ha
Totale oppervlakte	22,63 ha